

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра офтальмології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Світлана КОТЮЖИНСЬКА
«*Світлана*» 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗМІНИ ОРГАНА ЗОРУ ПРИ ЗАГАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ»

Рівень вищої освіти: третій (Доктор філософії)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-наукова програма: Медицина

Одеса 2022

Програму складено на основі освітньо-наукової програми «Медицина» підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», затвердженої Вченою Радою ОНМедУ, від 07.10.2021, протокол № 2.

Розробники:

Завідувач кафедри офтальмології, д.мед.н., проф. Венгер Л. В.

Професор кафедри офтальмології, д.мед.н., проф. Солдатова А. М.

Програму обговорено на засіданні кафедри офтальмології

Протокол № 1 від 29. серпня .2022 р.

Завідувач кафедри

Людмила ВЕНГЕР

Погоджено з гарантом ОНП

Тетяна ЧАБАН

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін ОНМедУ.

Протокол № 1 від 30. серпня .2022 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін

Василь МІЩЕНКО

Вступ

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Програма вибіркової навчальної дисципліни стосується офтальмологічних проявів з боку органа зору та допоміжного апарату ока при загальних захворюваннях людини.

Програма вибіркової навчальної дисципліни визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програми, обсяг, необхідний для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії, перелік загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання, та вимоги до контролю якості вищої освіти.

Вибіркова навчальна дисципліна «Зміни органа зору при загальних захворюваннях» складається з 4 кредитів ЄКТС (120 годин): у кожному кредиті по 15 аудиторних годин та 15 годин для самостійної роботи; усього 60 аудиторних годин та 60 годин для самостійної роботи.

Предметом вивчення вибіркової навчальної дисципліни є поглиблене вивчення питань змін органа зору при загальних захворюваннях, засвоєння основних питань теорії й практики всіх розділів офтальмології, діагностика та профілактика розвитку офтальмологічних ускладнень при загальних захворюваннях.

Міждисциплінарні зв'язки: вибіркова дисципліна «Зміни органа зору при загальних захворюваннях» як навчальна дисципліна ґрунтується на поглибленому вивченні аспірантами нормальної анатомії, гістології цитології та ембріології, патологічної анатомії, пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії, отоларингології, ендокринології, неврології, кардіології, інфекційних хвороб, сімейної медицини, фтизіопульмонології, внутрішньої медицини, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

1. Мета та завдання вибіркової навчальної дисципліни «Зміни органа зору при загальних захворюваннях»

1.1 Метою вибіркової навчальної дисципліни є підготовка висококваліфікованих фахівців, які є здатними компетентно розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницької інноваційної діяльності при плануванні та виконанні власних досліджень, формування і розвиток їх компетенції відповідно до професійних стандартів; формування навичок і вмінь щодо викладання дисципліни, виконання підсумкового оригінального наукового дослідження, що вносить вклад у створення, розширення і розвиток наукового знання. Набуття кожним здобувачем теоретичних знань та практичних навичок щодо офтальмологічних симптомів та змін органа зору при загальних захворюваннях, особливостям спостереження, діагностики та ведення таких хворих.

1.2 Основними завданнями вибіркової навчальної дисципліни «Зміни органа зору при загальних захворюваннях» є:

1) здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань з офтальмології;

2) відпрацювання навичок та вмінь проведення аналізу результатів офтальмологічних досліджень;

3) проведення власного наукового дослідження, що вирішує актуальне наукове завдання в офтальмології, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

4) оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності;

5) оволодіти вмінням організації та проведення навчальних занять;

6) здобуття навичок та вмінь навчально-методичної та виховної роботи;

7) набути навички застосування сучасних інформаційних технологій при викладанні офтальмології.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти).

Згідно з вимогами освітньо-наукових програм спеціальностей, дисципліна забезпечує набуття аспірантами компетентностей:

- *інтегральна:*

Здатність розв'язувати комплексні проблеми, проводити незалежне оригінальне наукове дослідження та здійснювати педагогічну, професійну, дослідницьку та інноваційну діяльність в галузі медицини.

- *загальні (ЗК): ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6*

ЗК1. Здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівню.

ЗК2. Вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності та авторського права.

ЗК3. Навички до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

ЗК5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї.

ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- *спеціальні (фахові, предметні, СК): СК1, СК2, СК4, СК5, СК6, СК8, СК9, СК10*

СК 1. Глибокі знання і систематичне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі офтальмології у сфері вищої медичної освіти.

СК 2. Здатність до визначення потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювати дослідницькі питання, генерувати наукові гіпотези у сфері офтальмології.

СК 4. Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів в офтальмології відповідно до цілей та завдань наукового проекту.

СК 5. Володіння сучасними методами наукового дослідження.

СК 6. Здатність проводити коректний аналіз та узагальнення результатів наукового дослідження.

СК 8. Впровадження нових знань (наукових даних) в освітній процес та практику охорони здоров'я.

СК 9. Оприлюднення результатів наукових досліджень в усній і письмовій формах відповідно до національних та міжнародних стандартів.

СК 10. Організовувати та реалізовувати педагогічну діяльність у вищій медичній освіті, керувати науково-педагогічним (науковим) колективом.

Результати навчання (ПРН): ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН4, ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН8, ПРН9, ПРН10, ПРН12, ПРН13, ПРН14, ПРН15, ПРН16, ПРН17

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

ПРН1. Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування.

ПРН2. Демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема.

ПРН3. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо.

ПРН4. Виявляти невирішені проблеми у предметній області медицини (офтальмології) та визначати шляхи їх вирішення

ПРН5. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

ПРН6. Самостійно і критично проводити аналіз і синтез наукових даних.

ПРН7. Розробляти дизайн та план наукового дослідження, використовуючи відповідні методи дослідження в галузі офтальмології.

ПРН8. Виконувати та вдосконалювати сучасні методики дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.

ПРН9. Винаходити нові способи діагностики, лікування та профілактики спадкових та набутих офтальмологічних вад.

ПРН10. Використовувати результати наукових досліджень в медичній практиці, освітньому процесі та суспільстві.

ПРН12. Представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві і суспільстві в цілому, відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ПРН13. Управляти роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди.

ПРН14. Організовувати навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності та впливати на їх соціальний розвиток.

ПРН15. Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.

ПРН16. Використовувати етичні принципи в роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами, дотримуватися наукової етики.

ПРН17. Демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.

Результати навчання для дисципліни.

Аспірант (здобувач) має знати:

- сучасні підходи й методи до виконання міждисциплінарних наукових досліджень,
- теорію процесу пізнання та технологію педагогічного процесу;
- сучасні досягнення за напрямком наукового дослідження,
- правила визначення функцій периферичного та центрального зору;
- фізіологію бінокулярного зору, методи дослідження, основи діагностики, лікування косоокості (різних видів);
- захворювання кон'юнктиви (клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування); клініку, діагностику, диференційну діагностику, обстеження, лікування хвороб рогівки;
- клініку, діагностику, диференційну діагностику, обстеження, лікування захворювань переднього і заднього відрізків судинного тракту;
- клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування основних захворювань сітківки;
- основні форми захворювання зорового нерву;
- клініку, методи діагностики та лікування захворювань орбіти;
- професійні захворювання очей, комплексні заходи щодо диспансеризації хворих, профілактику та медичну експертизу.

Аспірант (здобувач) має вміти:

- Аналізувати результати офтальмологічного обстеження хворого.
- Аналізувати структурно-функціональні взаємозв'язки і послідовність стадій загально-патологічних процесів в офтальмології.
- Аналізувати та робити висновки щодо етіології та патогенезу функціональних порушень при захворюваннях ока.
- Проводити навчальні заняття та консультації;
- Проводити аналіз офтальмологічної інформації у сучасних довідниках, наукових та фахових періодичних виданнях;
- Проводити дослідження відповідно обраним методам;
- Інтерпретувати результати сучасних методів дослідження;

- Отримувати та інтерпретувати нові наукові факти, що розширюють сферу знань в досліджуваній проблемі
- Аналізувати результати обстеження хворих при загальній очній патології.
- Визначати етіологічні, патогенетичні фактори та клінічні прояви, ставити діагноз невідкладного стану та надавати невідкладну допомогу потерпілому в умовах природних та техногенних катастроф.
- Виконувати медичні маніпуляції, що необхідні для надання невідкладної медичної допомоги.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівці та принципами фахової субординації.
- Надавати невідкладну медичну допомогу при невідкладних станах в офтальмології.
- Проводити диференціальну діагностику офтальмологічних захворювань.

2. Структура вибіркової навчальної дисципліни «Зміни органа зору при загальних захворюваннях»

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Усього	у тому числі	
		Прак.	Самост. робота
<i>Змістовий модуль № 1 Синдроми, що включають зміни з боку судинного тракту ока.</i>			
Хвороба Бехчета, Хвороба Бехтерева-Штрюмпеля-Мари	10	5	5
Синдром Стілла, Хвороба Бенъе-Бека-Шаумана	10	5	5
Зміни органа зору при деяких синдромах (хвороба Такаюсу, синдром Гренблада-Страндберга, нейрофіброматоз Реклінгаузена, хвороби Бера, Фогта-Каянаги-Харада)	10	5	5
<i>Змістовий модуль № 2 Зміни органа зору при судинних та паразитарних захворюваннях.</i>			
Зміни в сітківці та зоровому нерві при гіпертонічній хворобі та атеросклерозі	8	4	4
Зміни органа зору при пороках серця, хронічній серцевій недостатності та інших судинних хворобах.	7	3	4
Зміни органа зору при запальних та судинних захворюваннях головного мозку.	8	4	4
Патологія органа зору при гельмінтозах	7	4	3
<i>Змістовий модуль № 3 Зміни органа зору при ендокринних хворобах.</i>			
Зміни органа зору при захворюваннях щитовидної залози	8	4	4
Зміни органа зору при цукровому діабеті (блефарити, ячмені, іридоцикліти, катаракта, глаукома, діабетична ретинопатія)	8	4	4
Зміни органа зору при хворобах нирок	7	3	4
Зміни органа зору при токсикозах вагітності	7	4	3
<i>Змістовий модуль № 4 Патологія органа зору при інфекційних захворюваннях.</i>			
Патологія органа зору при туберкульозі	7	3	4
Патологія органа зору при TORCH-інфекціях	8	4	4
Патологія органа зору при СНІДі	8	4	4
Патологія органа зору при COVID-19	7	4	3
Разом:	120	60	60

3. Теми семінарських занять вибіркової навчальної дисципліни «Зміни органа зору при загальних захворюваннях»

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Хвороба Бехчета, Хвороба Бехтерева-Штрюмпеля-Мари	5
2.	Синдром Стілла, Хвороба Бенъе-Бека-Шаумана	5
3.	Зміни органа зору при деяких синдромах (хвороба Такаясу, синдром Гренблада-Страндберга, нейро-фіброматоз Реклінгаузена, хвороби Бера, Фогта-Каянаги-Харада)	5
4.	Зміни в сітківці та зоровому нерві при гіпертонічній хворобі та атеросклерозі	4
5.	Зміни органа зору при вадах серця, хронічній серцевій недостатності та інших судинних хворобах.	3
6.	Зміни органа зору при запальних та судинних захворюваннях головного мозку.	4
7.	Патологія органа зору при гельмінтозах	4
8.	Зміни органа зору при захворюваннях щитовидної залози	4
9.	Зміни органа зору при цукровому діабеті (блефарити, ячмені, іридоцикліти, катаракта, глаукома, діабетична ретинопатія)	4
10.	Зміни органа зору при хворобах нирок	3
11.	Зміни органа зору при токсикозах вагітності	4
12.	Патологія органа зору при туберкульозі	3
13.	Патологія органа зору при TORCH-інфекціях	4
14.	Патологія органа зору при СНІДі	4
15.	Патологія органа зору при COVID-19	4
	Разом	60

4. Теми самостійних робіт вибіркової навчальної дисципліни «Зміни органа зору при загальних захворюваннях»

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Хвороба Бехчета, Хвороба Бехтерева-Штрюмпеля-Мари	5
2.	Синдром Стілла, Хвороба Бенъе-Бека-Шаумана	5
3.	Зміни органа зору при деяких синдромах (хвороба Такаясу, синдром Гренблада-Страндберга, нейрофіброматоз Реклінгаузена, хвороби Бера, Фогта-Каянаги-Харада)	5
4.	Зміни в сітківці та зоровому нерві при гіпертонічній хворобі та атеросклерозі	4
5.	Зміни органа зору при пороках серця, хронічній серцевій недостатності та інших судинних хворобах.	4
6.	Зміни органа зору при запальних та судинних захворюваннях головного мозку.	4
7.	Патологія органа зору при гельмінтозах	3
8.	Зміни органа зору при захворюваннях щитовидної залози	4
9.	Зміни органа зору при цукровому діабеті (блефарити, ячмені, іридоцикліти, катаракта, глаукома, діабетична ретинопатія)	4
10.	Зміни органа зору при хворобах нирок	4
11.	Зміни органа зору при токсикозах вагітності	3
12.	Патологія органа зору при туберкульозі	4
13.	Патологія органа зору при TORCH-інфекціях	4

14.	Патологія органа зору при СНІДі	4
15.	Патологія органа зору при COVID-19	3
Разом		60

5. Методи навчання

Викладання вибіркової навчальної дисципліни «Зміни органа зору при загальних захворюваннях» на *практичних заняттях* забезпечується методичними розробками для кожного практичного заняття, наочними засобами навчання для кожного заняття (презентації, відеолекції), інформаційним ресурсом кафедри, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Самостійна робота при вивченні вибіркової навчальної дисципліни забезпечується методичними розробками з самостійної роботи, наочними засобами навчання (відеолекції, презентації), інформаційним ресурсом кафедри, тематикою самостійних робіт, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Підсумковий контроль не проводиться, вивчення дисципліни завершується заліком на останньому практичному занятті.

6. Форми оцінювання:

- тести вхідного та заключного контролю рівня знань за темою практичного заняття;
- усна відповідь на питання за матеріалом поточної теми;
- розв'язання типових і нетипових клінічних ситуаційних задач;
- контроль практичних навичок;
- підсумковий залік.

7. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують аспіранти

Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом оцінок за традиційною шкалою, округлене до двох знаків після коми.

До підсумкового контролю (заліку) аспірант (пошукувач) допускаються лише при відсутності академічної заборгованості і середньому балу за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Підсумковий контроль. Вивчення навчальної дисципліни завершується заліком. Залік отримують аспіранти (пошукувачи), які не мають пропусків лекцій і практичних занять або відпрацювали пропущені аудиторні заняття і мають середній бал не менше, ніж 3,00.

8. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Офтальмологія : підручник / Г. Д. Жабоедов, Р. Л. Скрипник, Т. В. Баран та ін.; за ред. чл.-кор. НАМН України, проф. Г. Д. Жабоедова, д-ра мед. наук, проф. Р. Л. Скрипник. – К. : ВСВ „Медицина”, 2011. – 424 с.
2. Офтальмологія : практикум / Г. Д. Жабоедов, В. В. Кіреєв; за ред. чл.-кор. НАМН України, проф. Г. Д. Жабоедова, – К. : ВСВ „Медицина”, 2011. – 280 с.
3. Г. Ю. Венгер, А. М. Солдатова, Л. В. Венгер. Офтальмологія. Курс лекцій. – Одеса: Одеський медуніверситет, 2010.- 180 с.
4. “Неонатологія” у 3 томах: монографія / Пасечнікова Н.В., Кацан С.В., Знаменська Т.К., Антипкін Ю.Г., Аряев М.Л. - Львів, Марченко Т.В., 2020,- 455 с.
5. “Патологія ока, його придатків та орбіти” Том 1, 2. : монографія / В.В. Віт. – Одеса: Астропринт, 2019. -1866 с.
6. Фундаментальні аспекти розвитку та лікування діабетичної ретинопатії : монографія / Е.В. Мальцев, О.В. Зборовська, А.Е. Дорохова – Одеса: Астропринт, 2018. -220 с.: мал.
7. Терапевтична офтальмологія. Посібник з офтальмології / За редакцією Г. Д. Жабоедова, А. О. Ватченко, К.: „Здоров'я”, 2003. – 133 с.

Додаткова:

1. Будова зорової системи людини: навчальний посібник / В. В. Віт. 3-е видання. - Одеса: Астропринт, 2018. - 664 с. : іл.
2. С. О. Риков Надання офтальмологічної допомоги населенню України з використанням інтегративно-диференційованої організаційної моделі / Метод. рекомендації/ Укр. центр научн. мед. інформ. та пат.-ліценз. роботи, Київ, мед. акад. післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика: - К., 2003. – 25 с.
3. Фосфенелектродіагностика в офтальмології: монографія / В. С. Пономарчук; ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України». - Одеса: Астропринт, 2018-104 с.: мал.
4. И. Л. Ферфильфайн Лекарственные средства в офтальмологии. Побочные действия на глаза лекарств общемедицинской практики.: справочник / И. Л. Ферфильфайн, С. А. Рыков. . – К.: ООО „Макрос”, 2008. – 280 с.
5. “Офтальмологічна загадка - Птерігіум”: монографія / Мальцев Е.В., Усов В.Я., Крицун Н.Ю. – Одеса: Астропринт, 2020. -154с.
6. "Ретинобластома": монографія /під ред. Н.Ф. Бобрової. – Одеса : Видавничий центр, 2020. -324 с.
7. Офтальмологічна допомога в Україні за роки незалежності / Моїсеєнко Р. О., Голубчиков М. В., Михальчук В. М., Риков С. О. та інші (всього 35 осіб) // Аналітично-статистичний довідник - Кропивницький: «Поліум», 2019. – 328 с.
8. Ophthalmology: textbook / O. P. Vitovska, P. A. Bezditko, I. M. Bezkorovayna et al.; edited by O. P. Vitovska. - Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2017. - 648 p. ISBN 978-617-505-598-4
9. Eye Diseases. Course of lectures: textbook / G. E. Venger, A. M. Soldatova, L. V. Venger; edited by V. M. Zaporozhan. - Odessa: Odessa Medical University, 2005. – 157p.
10. Ophthalmology: textbook. / Gerhard K. Lang, edited by J. Amann, O. Gareis, Gabriele E. Lang, Doris Recker, C.W. Spraul, P. Wagner. - Thieme Stuttgart. New York, 2000. - 604 p. ISBN 0-86577-936-8.
11. ABC of Eyes, Fourth Edition: textbook / P. T. Khaw ,P. Shah, A. R. Elkington. - by BMJ Publishing Group Ltd, BMA House, Tavistock Square, London, 2005. - 97 p. ISBN 0 7279 1659 9.
12. Common Eye Diseases and their Management: textbook / N. R. Galloway, W.M.K. Amoaku, P. H. Galloway and A. C. Browning; -Springer - Verlag London Limited, 2006. – 208 p. ISBN 1-85233-050-32.
13. Ophthalmology at a Glance: textbook / JANE OLVER, LORRAINE CASSIDY; - by Blackwell Science Ltd a Blackwell Publishing company, USA, 2005. -113 p. ISBN-10: 0-632-06473-0.
14. Atlas of Glaucoma. Second edition: textbook / Neil T. Choplin, Diane C. Lundy. - Informa healthcare, United Kingdom, 2007. -364 p. ISBN-10: 1841845183.
15. EYE Atlas. Online Atlas of Ophthalmology. / All rights Reserved, Oculisti Online. Copyright 2001. -408 p.

9. Інформаційні ресурси

1. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Ресурс по прогнозуванню міжлікової взаємодії (заснований на інструкціях FDA, на англійській мові) URL: <http://www.drugs.com>
4. Інституціональний Репозиторій Одеського національного медичного університету <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/>
5. Електронна база наукових публікацій Національної медичної бібліотеки Національного інституту здоров'я США; https://library.gov.ua/svitovi-e-resursy/dir_category/general/
6. Освітній портал НМУ імені О. О. Богомольця <http://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/biblioteku/>
7. Онлайн платформа доказових клінічних протоколів МОЗ України <https://guidelines.moz.gov.ua/documents>